

210005

velle lettre pour Tipu; elle devrait être portée à Seringapatam par un Ambassadeur Ottoman. Elle est identique à la première, sauf qu'elle contient la relation des événements militaires qui se sont déroulés dans l'intervalle des deux lettres.

Cette seconde lettre est reproduite ci-bas et la partie qui y figure en plus de la première lettre est indiquée dans les notes 1 et 2 de la page 644.

Lorsque cette lettre fut écrite Tipu était déjà vaincu et tué, mais ce fait n'était pas encore connu à Istanbul.

Seule donc la première lettre a été reçue par Tipu. La réponse qu'il y fit ne figure pas dans le Nâme Defteri mais se trouve dans l'ouvrage précédemment cité de M. Martin (vol. V, doc. XX).

Dergi / Kitap
Kütüphanesinde
Mevcuttur

21 TEMMUZ 1993

T. T. K. Bellefen, c. VII / sayı: 47,

Temmuz-1948, s. 655-666.

RAPORLAR .

VÂCİDİYYE MEDRESESİ

Kütahyada bir Ortaçağ Türk rasathânesi ¹

Dr. AYDIN SAYILI

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde İlim Tarihi Doçenti, T.T.K. üyesi

Mahallt şâyiaya nazaran Kütahyadaki Vâcidiyye Medresesi ² eski zamanlarda rasat faaliyetine sahne olmuştur. Kütahya yaşlılarından halen Vâcidiyye Medresesinde yaşamakta olan Nuri Efendi, avlunun ortasında bir "rasat kuyusu," bulunduğunu işitmiş olduğunu söylemişse de, bu hususta hiç bir tafsilât verecek durumda olmadığını ilâvede de istical göstermiştir. Vâcidiyye Medresesinin ya bir rasathâne olarak kullanılmış olduğu, yahut ta rasatla bir ilgisi bulunduğu söylenmektedir. Fakat bu hususta, umumiyetle hiç kimsede tafsilâtlı bilgi yoktur. Yalnız, bu şekildeki umumî bir rivayetin mevcut bulunduğu birçok kimseler tarafından teyid edilmektedir.

Vâcidiyye Medresesinin muvakkithâne olarak kullanılmış olduğu şeklinde bir rivayet mevcut bulunmamaktadır. Rasat faaliyetine sahne olduğu söylenen bu binanın bir medrese oluşu, burada astronomi öğretimine yer verilmiş olması ihtimalini akla getir-

¹ Bu yazı, Türk Tarih Kurumu adına 1948 Şubatında Kütahya ve Tireye yaptığım bir tetkik gezisi raporunun birinci kısmıdır. Rapor üç kısımdan ibarettir. Diğer ikisi «Kütahyada bir hastahâne» ve «Tirede kısa bir araştırma» adları altında bu makaleyi takibetmektedirler.

Vâcidiyye Medresesini ve rasat faaliyeti ile ilgisi üzerinde bir şâyanın mevcudiyetini ilk defa olarak İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Profesörü Dr. A. Süheyl Ünver'den öğrenmiştim. Bu vesile ile kendisine derin teşekkürlerimi sunmakla büyük bir zevk duymaktayım. Konya milletvekili Profesör Fatin Gökmen'e ve Milli Eğitim Bakanlığı Kitaplıklar Genel Müdürü Bay Aziz Berker'e de Vâcidiyye Medresesi hakkında bana verdikleri değerli malûmattan dolayı minnettarım. Kütahyada kaldığım sırada bana her türlü yardımları yapmak lûtfunda bulunmuş olan Vahit Paşa Kütüphanesi Müdürü Bay Mustafa Yeşil'e, ressam Bay Ahmet Çalışel'e, Celâl Dede'ye, Bay İbrahim Konuk ve Bay Giyas Sager'e de bu vesile ile teşekkürler ederim.

² Halk arasında daha fazla Demirkapı Medresesi olarak tanınmaktadır. (İ. H. Uzunçarşılı, *Kütahya Şehri*, İstanbul 1932, s. 212.)